

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
ROZWOJU
REGIONALNEGO

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

**Zakres realizacji
projektów partnerskich określony przez
Instytucję Zarządzającą
Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki**

PODSEKRETARZ STANU
Waldemar Sługocki

Waldemar Sługocki
(zatwierdzam)

Warszawa, 1 stycznia 2011 r.

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	3
II. ZASADY PARTNERSTWA W PROGRAMIE OPERACYJNYM KAPITAŁ LUDZKI	4
III. PODSTAWOWE WYMAGANIA DOTYCZĄCE PARTNERSTWA.....	7
IV. POWOŁYWANIE PARTNERSTW JEDNOSTEK SEKTORA FINANSÓW PUBLICZNYCH.....	13
V. POWOŁYWANIE PARTNERSTW JEDNOSTEK SEKTORA FINANSÓW PUBLICZNYCH Z JEDNOSTKAMI SPOZA SEKTORA FINANSÓW PUBLICZNYCH	15
VI. PARTNERSTWO Z UDZIAŁEM PODMIOTÓW NIESPEŁNIAJĄCYCH USTAWOWEJ DEFINICJI BENEFICJENTA	19
VII. ZMIANY W PARTNERSTWIE W TRAKCIE REALIZACJI PROJEKTU.....	21
VIII. KWESTIE FINANSOWE W PROJEKTACH PARTNERSKICH.....	23
IX. PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE	28
ZAŁĄCZNIK NR 1 WZÓR MINIMALNEGO ZAKRESU UMOWY PARTNERSKIEJ NA RZECZ REALIZACJI PROJEKTU	29

I. Wprowadzenie

1. Doświadczenia okresu programowania w okresie 2004 - 2006 wskazują, że realizacja projektów w partnerstwie niesie ze sobą znaczną wartość dodaną, wyrażoną w efekcie synergii, wynikającym ze wspólnej realizacji zadań w projekcie, wypracowania wspólnego rozwiązania problemu oraz odejścia od fragmentarycznych i często nieskoordynowanych działań, podejmowanych przez różne podmioty w tych samych obszarach. Projekty realizowane w partnerstwie przyczyniają się także do nawiązania współpracy między instytucjami i organizacjami reprezentującymi różne grupy interesariuszy, np. rynku pracy, integracji społecznej, sektora edukacji, pracowników i przedsiębiorstw, co wpływa na proces wzajemnego uczenia się i rozwiązywania problemów.
2. Przepisy prawa Unii Europejskiej, w tym *rozporządzenia nr 1081/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1784/1999* (Dz. Urz. UE L 210/12 z dnia 31 lipca 2006 r.) nakładają na państwo członkowskie obowiązek realizacji zasady partnerstwa przy wdrażaniu projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego. Realizację zasady partnerstwa na każdym poziomie realizacji określono w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki zarówno w wymiarze celów szczegółowych programu, jak i zagadnień horyzontalnych.

II. Zasady partnerstwa w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki

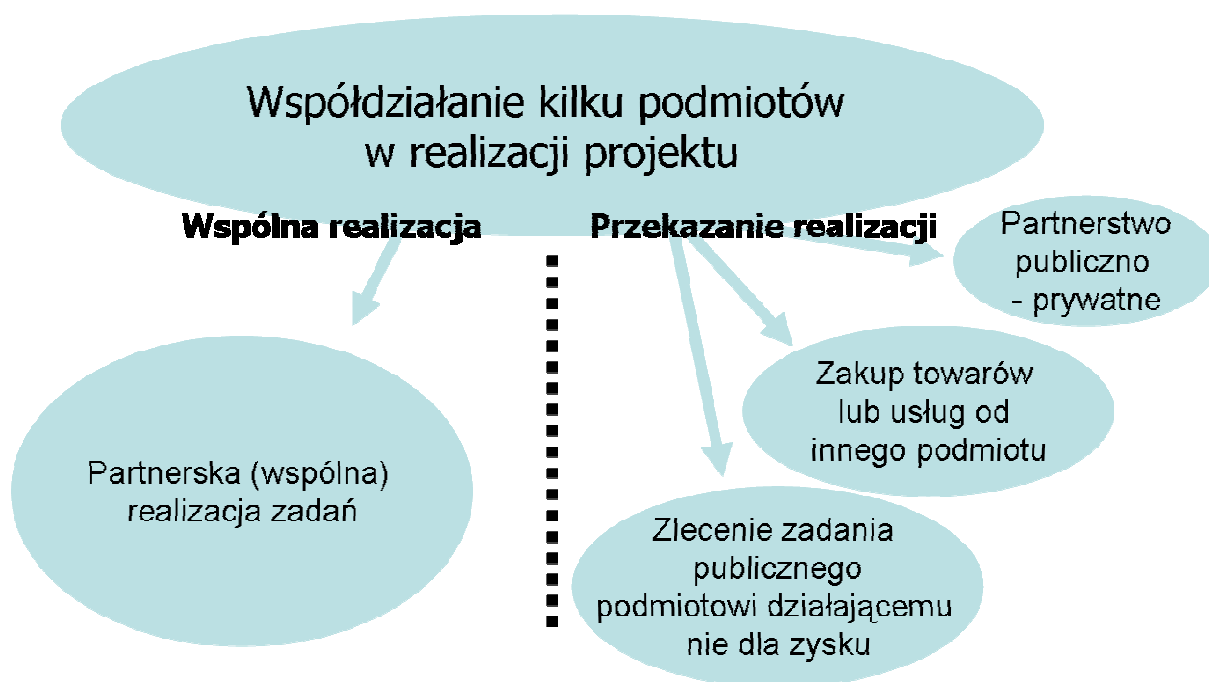
3. Możliwość realizacji projektów w partnerstwie została określona w obowiązującym od 20 grudnia 2008 r. **art. 28a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju** (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.)¹. Przepis ten określa ogólne zasady realizacji projektów partnerskich oraz zasady wyboru partnerów spoza sektora finansów publicznych przez projektodawców należących do sektora finansów publicznych.
4. Zgodnie z art. 28a ust. 1 ustawy partnerstwa mogą być tworzone w zakresie określonym przez Instytucję Zarządzającą. Niniejszy dokument stanowi zatem wypełnienie przepisu ustawowego i jednocześnie część Systemu Realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.
5. Partnerami w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki mogą być:
  - **wszystkie podmioty** uprawnione do składania wniosków **spełniające definicję beneficjenta** (niezależnie od tego czy są lub czy nie są wymienione w danym Działaniu lub Poddziałaniu *Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*),
  - **jednostki niespełniające definicji beneficjenta** na zasadach określonych w niniejszym dokumencie.
6. Realizacja projektów w partnerstwie z innymi podmiotami stanowi odmienny sposób realizacji zadania niż zlecenie zadania publicznego innym podmiotom spoza sektora finansów publicznych, jak również zakup towarów lub usług.
7. Tym samym, należy wyróżnić dwa całkowicie odrębne sposoby realizacji projektu z udziałem więcej niż jednego podmiotu:
  - **partnerstwo** – co oznacza wspólną realizację projektu przez beneficjenta i podmioty z sektora lub spoza sektora finansów publicznych określone bądź na podstawie ustaw: z dnia z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr. 142, poz. 1591, z późn. zm.), z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592., z późn. zm.), ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590, z późn. zm.), bądź na podstawie ustawy z dnia 6 grudnia

---

¹ Zwanej dalej „ustawą”.

2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz na podstawie zawartych pomiędzy partnerami umów i porozumień.

- **przekazanie realizacji zadań w projekcie lub zakup usług w ramach projektu** – co oznacza możliwość zlecenia części zadań podmiotom z sektora lub spoza sektora finansów publicznych² na podstawie *ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 r. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.)*^{3,4}, *ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, z późn. zm.)*⁵ oraz *ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno – prywatnym (Dz. U. z 2009 r. Nr 19, poz. 100, z późn. zm.)*⁶. W tych przypadkach przepisy dopuszczają możliwość realizacji zlecenia zadania w projekcie, pod warunkiem wskazania we wniosku o dofinansowanie, które zadania i dlaczego projektodawca zamierza powierzyć wykonawcom, oraz w jaki sposób i według jakich kryteriów będzie ich wyłaniał.

Rys. 1 Metodyka różnych formuł realizacji projektu przez kilka podmiotów

² W Priorytecie VII w projektach systemowych pomocy społecznej zlecenie zadania publicznego nazywane było w 2008 r. partnerstwem realizacji.

³ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593, Nr 116, poz. 1203 i Nr 210, poz. 2135, z 2005 r. Nr 155, poz. 1298, Nr 169, poz. 1420, Nr 175, poz. 1462 i Nr 249, poz. 2104 oraz z 2006 r. Nr 94, poz. 651.

⁴ Do czasu zmian w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie możliwy jest do stosowania analogiczny tryb zlecenia zadań na podstawie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustawy o pomocy społecznej.

⁵ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 oraz z 2008 r. Nr 171, poz. 1058.

⁶ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 oraz z 2008 r. Nr 171, poz. 1058.

W przypadku **przekazania realizacji zadań** w projekcie lub zakupu usług w ramach projektu stosowane są właściwe – wymienione powyżej – przepisy prawne, zaś we wniosku o dofinansowanie niedopuszczalne jest odrębne wyszczególnianie wykonawców. Warunkiem takiego sposobu realizacji projektu jest to, iż beneficjent wskaże we wniosku o dofinansowanie projektu usługi, które zamierza zlecać innym podmiotom.

8. W przypadku **realizacji projektu w partnerstwie** partnerzy są odrębnie wyszczególniani we wniosku o dofinansowanie projektu. **Projekt** w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, **aby mógł zostać uznany za partnerski, musi spełnić wymagania określone ustawą oraz musi być zgodny z zasadami określonymi w niniejszym dokumencie.**
9. Niniejszy dokument nie obejmuje projektów współpracy ponadnarodowej oraz projektów innowacyjnych w tym zakresie, który został określony w *Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach PO KL, Zasadach dokonywania wyboru projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz Zasadach finansowania PO KL.*

III. Podstawowe wymagania dotyczące partnerstwa

10. Zgodnie z zapisami art. 28a ustawy, partnerzy w projekcie to: „*podmioty wnoszące do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe, realizujące wspólnie projekt*”.

11. Zgodnie z przytoczonym przepisem, realizacja projektów partnerskich w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wymaga spełnienia łącznie następujących warunków:

- posiadania lidera partnerstwa, który jest jednocześnie beneficjentem projektu (stroną umowy o dofinansowanie);
- uczestnictwa partnerów w realizacji projektu na każdym jego etapie, co oznacza również wspólne przygotowanie wniosku o dofinansowanie projektu⁷ oraz wspólne zarządzanie projektem, przy czym partner może uczestniczyć w realizacji tylko części zadań w projekcie;
- adekwatności udziału partnerów, co oznacza odpowiedni udział partnerów w realizacji projektu (wniesienie zasobów ludzkich, organizacyjnych, technicznych lub finansowych odpowiadających realizowanym zadaniom);
- zawarcia pisemnej umowy lub porozumienia partnerów, określającego podział zadań i obowiązków pomiędzy partnerami.

12. Istotą odróżniającą partnerstwo od przekazania realizacji zadań lub zakupu usług jest wspólne zarządzanie projektem, co oznacza powołanie w poszanowaniu zasady równości szans płci grupy sterującej, która w sposób demokratyczny, podejmuje decyzje o zasadniczych kwestiach związanych z realizacją projektu.

Grupa Sterująca⁸, jest organem wspierającym beneficjenta w jego działaniu. Dotyczy to głównie podejmowania strategicznych decyzji. Powinna być odpowiedzialna za długoterminowe zarządzanie projektem i jego monitoring. Oznacza to kontrolę realizacji projektu na poziomie strategicznym, weryfikację zgodności projektu z przyjętymi wcześniej celami i utrzymanie założonych ram: zakresu, kosztów i terminów czasowych. W przypadku jakichkolwiek zmian w projekcie muszą one być najpierw przedstawione grupie, a potem przez nią zatwierdzone. Grupa Sterująca ocenia i akceptuje, na zasadzie konsensusu, zaproponowane przez Beneficjenta (lidera projektu) działania dla realizacji

⁷ Możliwe jest pominięcie tego warunku w przypadkach określonych w rozdziale VII niniejszego dokumentu.

⁸ Gremium to może mieć inną nazwę zgodnie z decyzją partnerów.

projektu. Zajmuje się także ich koordynacją i spójnością z innymi realizowanymi projektami, jak również zmianami w zakresie składu personelu projektu.

13. Niezależnie od podziału zadań i obowiązków w ramach partnerstwa odpowiedzialność za prawidłową realizację projektu ponosi beneficjent (lider partnerstwa), jako strona umowy o dofinansowanie. Dlatego też struktura zarządzania powinna wyraźnie oddzielać zarządzanie strategiczne (realizowane przez wszystkich partnerów) oraz zarządzanie administracyjne (administrowanie projektem przez beneficjenta).
14. Partnerstwo w rozumieniu ustawy oznacza nieinstytucjonalne porozumienie autonomicznych podmiotów, realizujących wspólnie konkretny projekt. Tym samym, partnerstwa nie stanowi podmiot zrzeszający instytucjonalnie organizacje i instytucje, takie jak np. związek stowarzyszeń lub stowarzyszenie – lokalna grupa działania⁹. W tym przypadku mamy do czynienia z jednym, odrębnym od tworzących go instytucji podmiotem. Nie wyklucza to przypadku, gdy do tworzonego partnerstwa akces zgłasza grupa podmiotów (np. inne partnerstwo, konsorcjum, związek itp.), reprezentującą określone środowisko czy zrzeszającą określone organizacje. Projektodawca może negocjować z całą grupą, ale we wniosku o dofinansowanie, jak również w umowie partnerskiej podmioty te są określone indywidualnie.
15. Nie może zostać zawarte partnerstwo jednostek pomiędzy którymi istnieje podległość. Tak więc niedopuszczalna jest sytuacja polegająca na zawarciu partnerstwa przez podmiot z jej własną podległą jednostką organizacyjną¹⁰. W przypadku administracji samorządowej i rządowej oznacza to, iż organ administracji nie może uznać za partnera podległej mu jednostki budżetowej. Nie dotyczy to jednostek nadzorowanych oraz tych jednostek podległych, które na podstawie odrębnych przepisów mają osobowość prawną. Nie może być również zawarte partnerstwo pomiędzy podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą, gdy jeden podmiot posiada powyżej 50% udziałów drugiego podmiotu.

---

⁹ Lokalne Grupy Działania w formie stowarzyszenia tworzone są na podstawie art. 15 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. z 2007 r. Nr 64, poz. 427, z późn. zm.).

¹⁰ Instytucja Pośrednicząca nie może być również partnerem w projektach realizowanych przez beneficjentów, z którymi podpisała umowy o dofinansowanie projektów.

16. Informacja o planowanym partnerstwie oraz partnerach powinna znaleźć się we wniosku o dofinansowanie projektu. W szczególności dotyczy to:

- **punktu 2.8 *Partnerzy***, w którym wymienia się dane dotyczące wszystkich partnerów (nazwę, status prawny i adres siedziby).
- **punktu 3.3 *Zadania***, w którym należy wskazać i opisać zadania, za których realizację odpowiedzialny będzie/będą w całości lub częściowo partner/partnerzy. Z uwagi na fakt, że partnerstwo ma charakter zadaniowy, we wniosku o dofinansowanie projektodawca (lider partnerstwa) wskazuje zadania w podziale na ich części, które powinny być przypisane do partnera/poszczególnych partnerów. W uzasadnionych przypadkach dane zadanie może być realizowane przez więcej niż jednego partnera (w tym beneficjenta). Jednak w takim przypadku należy wyraźnie wyodrębnić podzadania przypisane poszczególnym partnerom.

Do zadań opisanych w pkt. 3.3 wniosku projektodawca powinien odnieść się w punkcie 3.7 wniosku *Opis sposobu zarządzania projektem*, opisując rolę partnerów, w tym podział obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności lidera i partnerów w realizacji projektu.

W przypadku projektów dotyczących oddolnych inicjatyw lokalnych na obszarach wiejskich (Działania 6.3, 7.3 i 9.5) w pkt. 3.3 wniosku – oprócz ww. elementów – projektodawca powinien dodatkowo uwzględnić opis wartości dodanej projektu, odnosząc przy tym również do efektów realizacji projektu w partnerstwie.

- **punktu 3.4 *Ryzyko nieosiągnięcia założeń projektu*** (punkt ten wypełniany jest tylko przez projektodawców wnoszących o kwotę dofinansowania równą albo przekraczającą 2 mln złotych¹¹), który pozwala projektodawcy na zaplanowanie w sposób uporządkowany zarządzania ryzykiem w projekcie, w które należy włączyć partnera/partnerów projektu.

W kolumnie trzeciej „Sposób identyfikacji wystąpienia sytuacji ryzyka” projektodawca może wskazać, że identyfikacja wystąpienia sytuacji ryzyka będzie dokonywana przez partnera/partnerów projektu.

---

¹¹ Ograniczenie kwotowe nie dotyczy projektów innowacyjnych, w przypadku których wypełnienie punktu 3.4 jest obligatoryjne bez względu na wnioskowaną kwotę dofinansowania.

Natomiast w kolumnie czwartej punktu 3.4 projektodawca może – w ramach opisu działań, które zostaną podjęte w celu uniknięcia wystąpienia sytuacji ryzyka oraz w przypadku wystąpienia sytuacji ryzyka – zawrzeć informację, że realizacja tych działań lub części tych działań zostanie powierzona partnerowi/partnerom.

- **punktu 3.5 *Oddziaływanie projektu***, w którym przy opisywaniu wartości dodanej projektu wynikającej z ogólnego opisu projektu i zazwyczaj związanej z osiągnięciem dodatkowych wskaźników lub produktów, nie wynikających bezpośrednio z celów projektu i z realizowanych w jego ramach zadań należy również odnieść się do efektów realizacji projektu w partnerstwie.

- **punktu 3.6 *Potencjał i doświadczenie projektodawcy***, w którym należy opisać, jakie jest doświadczenie projektodawcy i partnerów przy realizacji projektów o podobnej tematyce/podobnym zakresie.

W tym punkcie przedstawiane są również informacje potwierdzające potencjał finansowy projektodawcy i partnerów do realizacji projektu.

- **punktu 3.7 *Opis sposobu zarządzania projektem***, w którym wskazuje się strukturę zarządzania projektem, ze szczególnym uwzględnieniem roli partnerów. W tej części musi być jasno sformułowana zasada i sposób wspólnego zarządzania projektem przez lidera i jego partnerów, poprzez Grupę Sterującą, o której mowa w pkt. 12.

Należy również wykazać – w przypadku partnerstwa jednostek publicznych i niepublicznych, w którym liderem jest jednostka publiczna – informację o spełnieniu wymogów w zakresie przejrzystości i bezstronności w wyborze partnerów, określonych w art. 28a ustawy. Projektodawca będący jednostką sektora finansów publicznych w punkcie tym oświadcza, iż wniosek złożony w partnerstwie spełnia wymogi art. 28a ustawy.

Ponadto w każdym wniosku o dofinansowanie projektu przewidzianego do realizacji w partnerstwie w pkt. 3.7 musi być zawarta informacja, że projektodawca i partnerzy przygotowali projekt wspólnie.

- **części V. *Oświadczenie*** wniosku, w której dodatkowo zamieszczone jest oświadczenie partnerów o zapoznaniu się z informacjami zawartymi we wniosku oraz zobowiązanie do realizowania projektu zgodnie z informacjami

zawartymi we wniosku o dofinansowanie. Oświadczenie podpisują osoby reprezentujące poszczególnych partnerów krajowych. Wniosku nie podpisują partnerzy ponadnarodowi, wskazani w pkt. 2.8 *Partnerzy*.

17. Przed zawarciem umowy lub wydaniem decyzji o dofinansowaniu projektu¹², dokumentem wymaganym przez Instytucję Oceniającą Projekt¹³, jest umowa partnerska (porozumienie), szczegółowo określająca reguły partnerstwa, w tym zwłaszcza wskazująca wiodącą rolę jednego podmiotu (beneficjenta/lidera) reprezentującego partnerstwo, który ostatecznie jest odpowiedzialny za realizację całości projektu oraz jego rozliczenie. Umowa taka powinna zawierać uzgodnienia dotyczące co najmniej:

- celu partnerstwa;
- odpowiedzialności lidera/beneficjenta projektu oraz partnerów wobec osób trzecich za zobowiązania partnerstwa;
- zadania i obowiązki partnerów w związku z realizacją projektu;
- plan finansowy w podziale na wydatki wszystkich uczestników partnerstwa oraz zasady zarządzania finansowego, w tym przepływów finansowych i rozliczania środków (w szczególności sposobu przekazywania przez beneficjenta środków finansowych na pokrycie niezbędnych, ponoszonych przez partnerów kosztów realizacji zadań w ramach projektu, zgodnie z rozdziałem VIII niniejszego dokumentu).
- zasady komunikacji i przepływu informacji w partnerstwie;
- zasady podejmowania decyzji w partnerstwie (zasady wspólnego zarządzania);
- pełnomocnictwo lub upoważnienie do reprezentowania partnerów przez beneficjenta;
- sposób wewnętrznego monitorowania i kontroli realizacji projektu.

Lider partnerstwa jest obowiązany do niezwłocznego dostarczenia potwierdzonej za zgodność z oryginałem kopii umowy lub porozumienia partnerskiego do Instytucji Oceniającej Projekt.

---

¹² Podpisanie umowy partnerskiej lub porozumienia musi nastąpić przed dniem zawarcia umowy lub podpisania decyzji o dofinansowanie projektu. Nie jest wymagane, aby umowa partnerska była zawierana przed terminem złożenia wniosku o dofinansowanie projektu.

¹³ Przez Instytucję Oceniającą Projekt rozumie się Instytucję Zarządzającą, Instytucję Pośredniczącą, Instytucję Wdrażającą (Instytucję Pośredniczącą II stopnia), będące instytucjami ogłaszającymi konkurs lub instytucjami weryfikującymi projekt systemowy.

Minimalny zakres umowy partnerskiej stanowi załącznik nr 1 do niniejszego dokumentu¹⁴.

18. Zalecane jest również wprowadzenie procedur, jakie powinny funkcjonować w ramach partnerstwa (m.in. odnośnie zarządzania ryzykiem, konfliktem, identyfikacją problemu), a także dotyczących sposobów rozwiązywania kwestii, związanych z podejmowaniem decyzji i sprawowaniem roli lidera w partnerstwie. Procedury takie mogą stanowić część umowy partnerskiej (porozumienia). W przypadku partnerstwa, w którym jest więcej niż trzech partnerów, opis procedur jest obowiązkowy i powinien stanowić część umowy partnerskiej.

---

¹⁴ Minimalny zakres umowy partnerskiej może być przez strony uzupełniony o postanowienia niezbędne dla realizacji projektu. Postanowienia stanowiące uzupełnienie minimalnego zakresu nie mogą być sprzeczne z postanowieniami zawartymi w minimalnym zakresie.

IV. Powoływanie partnerstw jednostek sektora finansów publicznych

19. Formuła wspólnego realizowania zadań przez jednostki samorządu terytorialnego określona jest w ustawach: z *dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.), z *dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym* (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, z późn. zm.) oraz *ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa* (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590, z późn. zm.) oraz na podstawie zawartych umów i porozumień.
20. Samorząd gminy, działając zgodnie z art. 10 *ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym*, może realizować zadania publiczne w drodze współdziałania pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego.
21. Samorząd powiatu, działając zgodnie z art. 5 ust. 2 *ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym*, może zawierać porozumienia w sprawie powierzenia prowadzenia zadań publicznych z jednostkami lokalnego samorządu terytorialnego.
22. Samorząd województwa, działając zgodnie z art. 8 ust. 2 *ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa*, może zawierać z innymi województwami oraz jednostkami lokalnego samorządu terytorialnego z obszaru województwa porozumienia w sprawie powierzenia prowadzenia zadań publicznych.
23. Partnerstwo wymaga podjęcia uchwał właściwych organów gmin, powiatu lub województwa przed podpisaniem umowy o dofinansowanie projektu oraz zawarcia porozumienia.
24. W przypadku jednostek zaliczonych do podsektora rządowego sektora finansów publicznych partnerstwa zawierane są na podstawie porozumień.
25. Sposób wyboru partnerów, należących do sektora finansów publicznych przez beneficjenta, będącego jednostką samorządu terytorialnego lub jednostką administracji rządowej, stanowi decyzję beneficjenta i partnerów. Oznacza to, że wybór innej jednostki samorządu terytorialnego lub innego podmiotu publicznego oparty jest o zgodną decyzję organów lub władz podmiotów, które podejmują porozumienie o zawarciu partnerstwa. Tę samą zasadę stosuje się w przypadku wyboru partnera zagranicznego, będącego jednostką publiczną w przypadku projektów przewidujących partnerstwo ponadnarodowe.

26. W przypadku, gdy beneficjent, będący jednostką sektora finansów publicznych poszukuje partnerów (w tym ponadnarodowych) do zadań, nie określając czy jest to partner należący do sektora finansów publicznych lub spoza sektora finansów publicznych, przy wyborze partnerów stosuje wówczas zasady określone w rozdziale V.

V. Powoływanie partnerstw jednostek sektora finansów publicznych z jednostkami spoza sektora finansów publicznych

27. Formuła partnerskiej realizacji zadań pomiędzy jednostkami sektora finansów publicznych a jednostkami spoza sektora finansów publicznych, gdy projektodawcą jest jednostka sektora finansów publicznych¹⁵ została uregulowana w art. 28a ust. 4 ustawy. W przepisie tym określono zasady powoływania partnerstw (w tym ponadnarodowych) z udziałem partnerów spoza sektora finansów publicznych – gdy beneficjentem jest jednostka publiczna¹⁶.

28. Kwestia powoływania takich partnerstw ma istotne znaczenie zwłaszcza w odniesieniu do:

- przejrzystości funkcjonowania podmiotów sektora finansów publicznych zawierających partnerstwa;
- przejrzystości tworzenia partnerstwa w odniesieniu do przepisów o zamówieniach publicznych.

29. Ogłoszenie otwartego naboru partnerów powinno określać cel i zakres tematyczny partnerstwa oraz oczekiwania wobec ewentualnych partnerów, tj. propozycję działań partnera, doświadczenie w realizacji projektów o podobnym charakterze, proponowany wkład partnera w realizację celu partnerstwa. Cel partnerstwa powinien zostać przedstawiony w ogłoszeniu w sposób konkretny, tak, aby zapewnić dostęp do informacji i zgłoszenia swojej kandydatury potencjalnym partnerom. W ogłoszeniu może również pojawić się informacja o maksymalnej liczbie partnerów, których planuje wybrać instytucja ogłaszająca nabór partnerów. Ogłoszenie ma charakter informacyjny, celem umożliwienia zgłoszenia się ewentualnych partnerów oraz wskazuje przesłanki wyboru partnerów. Ogłoszenie to nie stanowi ogłoszenia w rozumieniu przepisów o zamówieniach publicznych oraz o działalności pożytku publicznego.

30. Po upływie terminu na zgłoszenie wskazanego w ogłoszeniu otwartego naboru partnerów (zgodnie z art. 28a ust. 4 pkt 1 ustawy termin ten wynosi co najmniej 21 dni), instytucja ogłaszająca nabór partnerów, dokonuje oceny przesłanych

¹⁵ Przepis ten nie dotyczy sytuacji, gdy jednostka sektora finansów publicznych jest partnerem w projekcie.

¹⁶ Art. 28a ust. 4 ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, w tym przypadku posługuje się pojęciem „podmiotu, o którym mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych”. Definicja ta obejmuje m.in. jednostki sektora finansów publicznych w rozumieniu przepisów o finansach publicznych; inne, państwowe jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej; inne osoby prawne, utworzone w szczególnym celu zaspokajania potrzeb o charakterze powszechnym nie mających charakteru przemysłowego ani handlowego, jeżeli podmioty, o których mowa w tym przepisie oraz w pkt. 1 i 2, pojedynczo lub wspólnie, bezpośrednio lub pośrednio przez inny podmiot: finansują je w ponad 50 % lub posiadają ponad połowę udziałów albo akcji, lub sprawują nadzór nad organem zarządzającym, lub mają prawo do powoływania ponad połowy składu organu nadzorczego lub zarządzającego.

zgłoszeń, wybierając te, które spełniają kryteria, a następnie prowadzi negocjacje z wszystkimi podmiotami, których oferty spełniają kryteria, dotyczące doprecyzowania celu partnerstwa, dookreślenia zadań i ich podziału pomiędzy partnerami, sposobu zarządzania partnerstwa oraz innych kwestii niezbędnych do zawarcia partnerstwa, ze wszystkimi instytucjami, które zgadzają się na wspólnie ustalone warunki.

31. Zgodnie z art. 28a ust. 4 pkt 2 ustawy kryteriami, które instytucja ogłaszająca nabór partnerów jest zobowiązana do uwzględnienia przy wyborze partnerów:

- zgodności działania potencjalnego partnera z celami partnerstwa;
- oferowanego wkładu potencjalnego partnera w realizację celu partnerstwa;
- doświadczenie w realizacji projektów o podobnym charakterze (wykazanie realizacji projektów o różnych źródłach finansowania, lecz realizowanych w obszarze, którego dotyczy projekt partnerski);
- współpracy z beneficjentem w trakcie przygotowania projektu.

W odpowiedzi na ogłoszenie potencjalny partner deklaruje gotowość uczestnictwa w przygotowaniu projektu partnerskiego.

Na etapie przygotowania projektu, partnerzy mogą wypowiedzieć partnerstwo jednemu (lub więcej) z partnerów, który nie wywiązuje się z obowiązku uczestniczenia w przygotowaniu projektu. W przypadku wypowiedzenia partnerstwa z partnerem (lub partnerami) na etapie tworzenia projektu, możliwe jest ogłoszenie naboru na wybór partnera w miejsce partnera, któremu wypowiedziano partnerstwo.

32. Instytucja ogłaszająca nabór partnerów zapewnia podmiotom, które nie zostały wybrane do pełnienia funkcji partnera w projekcie możliwość wniesienia środka odwoławczego od decyzji dotyczącej wyboru partnerów zgodnie z zasadami określonymi w wewnętrznych procedurach tej instytucji.

W ramach zasad dotyczących procedury odwoławczej instytucja ogłaszająca nabór partnerów powinna w szczególności określić:

- sposób wniesienia środka odwoławczego;
- termin wniesienia środka odwoławczego;
- zasady rozpatrywania środka odwoławczego, w tym zasadę dotyczącą wyłączenia z rozpatrywania środka odwoławczego osób, które były zaangażowane w ocenę przesłanych w odpowiedzi na ogłoszenie o naborze partnerów zgłoszeń;

- termin rozpatrzenia środka odwoławczego i przekazania informacji o wyniku rozpatrzenia przez instytucję ogłaszającą nabór partnerów;
- sposób postępowania w przypadku pozytywnego rozpatrzenia środka odwoławczego.

33. Po wyborze partnera, podaje się do publicznej wiadomości (poprzez biuletyn informacji publicznej) informację o stronach partnerstwa oraz o zakresie zadań partnerów. Ponadto ze sposobu wyboru partnera powinna zostać przygotowana odrębna pisemna informacja, dokumentująca sposób wyboru, która stanowi informację jawną – do wglądu przez zainteresowane strony (w tym Instytucję Pośredniczącą / Instytucję Wdrażającą (Instytucję Pośredniczącą II stopnia)), zgodnie z odrębnymi przepisami o dostępie do informacji publicznej¹⁷.

34. W przypadku uzasadnionych wątpliwości, dotyczących trybu wyboru partnera, Instytucja Oceniająca Projekt, obok przesłanek zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu (określonych w pkt. 16), może dodatkowo stwierdzić czy w przypadku inicjowania partnerstwa przez jednostkę sektora finansów publicznych zachowana została zasada jawności – czy podano do publicznej wiadomości (poprzez ogłoszenie otwartego naboru partnerów w dzienniku ogólnopolskim lub lokalnym, a także biuletynie informacji publicznej) informację o woli zawarcia partnerstwa, wraz z podaniem kryteriów wyboru partnerów oraz czy podano do publicznej wiadomości informację o zawarciu partnerstwa, oraz zakresie zadań partnerów, zgodnie z oświadczeniem o spełnieniu wymogów zawartych we wniosku o dofinansowanie. Dlatego też:

- w przypadku **projektów systemowych** Instytucja Oceniająca Projekt może:
  - a) na etapie oceny merytorycznej zwrócić się do beneficjenta o przedstawienie dodatkowej informacji, o której mowa w pkt. 33, jak również dokumentacji o ogłoszeniu naboru;
  - b) na etapie podpisywania umowy o dofinansowanie w odniesieniu do projektu systemowego, w którym partnerem jest jednostka sektora finansów publicznych zwrócić się do projektodawcy o przedstawienie informacji dotyczących zawiązywania partnerstwa na podstawie przepisów o samorządzie gminnym, powiatowym lub województwa (np. kopii uchwały odpowiedniego organu);

---

¹⁷ Partnerzy muszą wyrazić zgodę na upublicznienie ich propozycji przekazanych na ogłoszenie o naborze partnerów.

- w przypadku **projektów konkursowych** Instytucja Oceniająca Projekt (Instytucja Ogłaszająca Konkurs) może przed zawarciem umowy o dofinansowanie projektu zwrócić się do projektodawcy o przedstawienie informacji, o której mowa w pkt. 33, jak również dokumentacji o ogłoszeniu naboru.

35. W przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów art. 28a ustawy dotyczących wyłaniania partnera, stwierdzonej w wyniku analizy dostarczonych informacji lub przedstawienia nieprawdziwych informacji odnośnie partnerstwa we wniosku o dofinansowanie, Instytucja Oceniająca Projekt odstępuje od przyznania dofinansowania danemu projektodawcy jako naruszającego powszechnie obowiązujące przepisy prawa.

VI. Partnerstwo z udziałem podmiotów niespełniających ustawowej definicji beneficjenta

36. W ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, realizowane są projekty m.in. w obszarze rynku pracy, integracji społecznej, edukacji oraz podwyższenia kwalifikacji pracowników, w których wskazano beneficjenta realizującego w imieniu jednostki samorządu terytorialnego zadania ustawowe, czyli konkretną samorządową jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, która realizuje zadania określone ustawowo (np. ośrodek pomocy społecznej, powiatowy urząd pracy, szkoła), działając w imieniu jednostki samorządu terytorialnego. Pomimo braku statusu beneficjenta, dopuszcza się możliwość, aby jednostki te miały również możliwość bycia partnerem w projektach.
37. Nie istnieje możliwość konstruowania partnerstw jednostki samorządu terytorialnego i jej własnych jednostek organizacyjnych. W takiej sytuacji we wniosku o dofinansowanie projektu należy wskazać jednostkę samorządu terytorialnego jako wykonawcę części zadań w imieniu beneficjenta. W pkt. 2.8 *Partnerzy* wniosku należy zaznaczyć opcję „NIE”, a w części 3.3 *Zadania* wniosku należy wskazać, które zadania w ramach projektu zrealizuje jednostka samorządu terytorialnego wraz z uzasadnieniem przyjęcia takiego rozwiązania (np. brak organizacyjnego, technicznego i/lub merytorycznego przygotowania jednostki organizacyjnej jednostki samorządu terytorialnego do wykonywania określonego zadania, czy określona specyfika grup docelowych). Analogicznie, z projektem partnerskim nie mamy do czynienia w sytuacji, gdy wspólne działania chcą realizować jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej mające ten sam organ założycielski.
38. Partnerem może być jednostka pomocnicza działająca na podstawie art. 5 *ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym*. Zgodnie z przepisami ww. ustawy, jednostki pomocnicze mogą też prowadzić na zasadach określonych w statucie gminy gospodarkę finansową w ramach budżetu gminy, nie mają natomiast prawa do tworzenia własnych budżetów. Dlatego też, jeżeli statut jednostki pomocniczej gminy lub właściwa uchwała przewiduje możliwość nawiązania między nimi stosunków cywilnoprawnych, stanowi to podstawę zawarcia umowy partnerskiej (porozumienia) pomiędzy liderem projektu w

ramach projektu współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, a wskazanymi przez statut lub uchwałę organami jednostki pomocniczej, jako partnera w realizacji projektu. Kwestia przekazywania środków w tym przypadku powinna zostać uregulowana na zasadach określonych w statucie tej jednostki lub uchwale jednostki samorządu terytorialnego oraz umowie partnerskiej (porozumieniu).

39. W projektach będących inicjatywami lokalnymi (w ramach Działań 6.3, 7.3 i 9.5 ¹⁸) oraz w projektach systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie i Powiatowych Urzędów Pracy partnerami mogą być również podmioty działające lokalnie, nieposiadające osobowości prawnej, takie jak m.in. koła gospodyń wiejskich, grupy parafialne, itp. W przypadku, gdy:

- partnerem w projekcie jest podmiot działający jako stowarzyszenie zwykłe – z uwagi na to, że stowarzyszenie zwykłe nie posiada osobowości prawnej – zobowiązania majątkowe mogą zaciągać członkowie osobiście lub działając przez pełnomocnika na zasadach i w sposób określony w przepisach Kodeksu cywilnego o pełnomocnictwie.
- partnerem w projekcie, jest podmiot o charakterze niesformalizowanym¹⁹, wszelkie zobowiązania mogą być zaciągane bądź na zasadzie umów cywilnoprawnych zawartych z poszczególnymi członkami grupy, tzn. beneficjent zawiera umowy cywilnoprawne z każdym z członków podmiotu, bądź poprzez ustanowienie pełnomocnika członków podmiotu na zasadach i w sposób określony w przepisach Kodeksu cywilnego o pełnomocnictwie i podpisanie między nim a beneficjentem umowy partnerskiej o charakterze cywilnoprawnym.
- W tych przypadkach we wniosku o dofinansowanie w punkcie 2.8 wniosku o dofinansowanie projektu wpisujemy nazwę organizacji lub grupy i nazwisko pełnomocnika np. *„koło gospodyń wiejskich reprezentowane przez .....”*.

---

¹⁸ Zgodnie z aktualnymi *Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki* możliwość rozliczania kosztów bezpośrednich kwotami ryczałtowymi dotyczy wyłącznie projektów realizowanych w ramach Działania 6.3, Działania 7.3 oraz Działania 9.5 PO KL.

¹⁹ Dotyczy to podmiotów, które działają bez formalnej podstawy prawnej, nie zaś grupy osób zawiązanej wyłącznie na potrzeby projektu.

VII. Zmiany w partnerstwie w trakcie realizacji projektu

40. Partnerstwo musi powstać lub zostać zainicjowane przed rozpoczęciem realizacji projektu i projektodawca składa wniosek o dofinansowanie projektu w partnerstwie. Wyjątkiem są projekty innowacyjne testujące, w przypadku których projektodawca może założyć tworzenie partnerstwa w pierwszym etapie wdrażania projektu innowacyjnego testującego oraz projekty zakładające wprowadzenie komponentu ponadnarodowego jako zmiany do wniosku o dofinansowanie projektu. W tych dwóch przypadkach partnerstwo może powstać na etapie realizacji projektu.
41. Zmiany dotyczące obecności partnerów w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie (rezygnacja partnera/partnerów lub wypowiedzenie partnerstwa) traktowane są jako zmiany w projekcie i wymagają zgłoszenia oraz uzyskania pisemnej zgody podmiotu, będącego stroną umowy, na zasadach określonych w umowie o dofinansowanie projektu. Zatwierdzenie zmian w projekcie w zakresie rezygnacji dotychczasowych partnerów lub wypowiedzenia partnerstwa nie wymaga aneksowania umowy o dofinansowanie projektu, wymaga natomiast aneksowania lub podpisania nowej umowy partnerskiej. Zmiana w projekcie polegająca na wprowadzeniu nowego, nieprzewidzianego we wniosku o dofinansowanie projektu partnera (tzn. projekt nie był przewidziany do realizacji w partnerstwie lub zakładał udział mniejszej liczby partnerów) nie jest możliwa (z wyłączeniem przypadków, o których mowa w pkt. 40).
42. W przypadku rezygnacji partnera/partnerów lub wypowiedzenia partnerstwa beneficjent powinien niezwłocznie przystąpić do powołania nowego partnera/nowych partnerów w miejsce dotychczasowego partnera/dotychczasowych partnerów z zachowaniem trybu wyboru określonego w rozdziale V.
43. W przypadku rezygnacji partnera z udziału w projekcie lub wypowiedzenia partnerstwa i niepowołania nowego partnera/nowych partnerów, Instytucja Oceniająca Projekt rozwiązuje umowę, jeżeli kwestia partnerstwa decydowała o dofinansowaniu projektu (np. utworzenie partnerstwa jako kryterium dostępu). W pozostałych przypadkach Instytucja Oceniająca Projekt może podjąć decyzję o

rozwiązaniu umowy lub kontynuacji realizacji projektu, jeżeli uzna, że działanie takie jest racjonalne i doprowadzi do osiągnięcia celów projektu.

VIII. Kwestie finansowe w projektach partnerskich

44. Zgodnie z art. 28a ust. 2 ustawy projekt partnerski jest realizowany na podstawie decyzji lub umowy o dofinansowaniu projektu, zawartej z beneficjentem (liderem) działającym w imieniu i na rzecz partnerów w zakresie określonym umową partnerską. Beneficjent (lider) powinien posiadać pełnomocnictwo do podpisania umowy o dofinansowanie projektu w imieniu i na rzecz partnerów.
45. Zabezpieczenie umowy o dofinansowanie projektu jest wnoszone przez beneficjenta (lidera) zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 18 grudnia 2009 r. w sprawie warunków i trybu udzielania i rozliczania zaliczek oraz zakresu i terminów składania wniosków o płatność w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich (Dz. U. Nr 223, poz. 1786). Umowa partnerska z kolei określa zasady zabezpieczania projektu przez partnerów w takiej części, w jakiej odpowiadają oni za realizację projektu.
46. Z uwagi na fakt, że partnerstwo ma charakter zadaniowy, we wniosku o dofinansowanie projektu beneficjent (lider) wykazuje wydatki swoje i partnerów w podziale na poszczególne zadania. Wydatki danego partnera, związane z realizacją projektu powinny być wykazywane w ramach zadań, które dany partner realizuje w projekcie. W szczególnie uzasadnionych przypadkach kilku partnerów może realizować jedno zadanie, jednak podział ten powinien zostać wyraźnie określony w budżecie (np. w podziale na podzadania).
47. Ocena potencjału finansowego partnerstwa dokonywana jest w kontekście planowanych rocznych wydatków w projekcie. Polega ona na porównaniu rocznego poziomu wydatków z łącznymi rocznymi obrotami lidera i partnera/-ów za poprzedni rok obrotowy. W przypadku, gdy projekt trwa dłużej niż jeden rok kalendarzowy należy wartość obrotów odnieść do roku realizacji projektu, w którym wartość planowanych wydatków jest najwyższa.

W przypadku podmiotów niebędących jednostkami sektora finansów publicznych jako obroty należy rozumieć wartość przychodów (w tym przychodów osiągniętych z tytułu otrzymanego dofinansowania na realizację

projektów), a w przypadku jednostek sektora finansów publicznych – wartość wydatków poniesionych w poprzednim roku przez danego projektodawcę.

48. Środki finansowe w ramach projektu mogą być przekazywane partnerom przez beneficjenta (lidera), o ile partner nie jest państwową jednostką budżetową²⁰. Środki przekazywane partnerom stanowią finansowanie kosztów ponoszonych przez partnerów w związku z wykonaniem zadań, określonych w umowie partnerskiej; nie stanowią one świadczenia usług na rzecz beneficjenta (lidera).

Środki na finansowanie kosztów realizowanych zadań przez partnerów w projekcie mogą być przekazywane przez beneficjenta do partnerów:

- w formie zaliczki;
- jako refundacja poniesionych wydatków.

Wszystkie płatności dokonywane w związku z realizacją projektu pomiędzy beneficjentem (liderem) a partnerami dokonywane są za pośrednictwem wyodrębnionego dla projektu rachunku bankowego beneficjenta (lidera).

49. W przypadku otrzymywania środków w formie zaliczki partner ma obowiązek otwarcia wyodrębnionego rachunku bankowego. Odsetki bankowe od środków na wyodrębnionych rachunkach partnerów stanowią dochód budżetu państwa i podlegają zwrotowi.

50. Beneficjent (lider) oraz partnerzy mogą wносить wkład własny do projektu. W przypadku, gdy beneficjent (lider) lub partner zgodnie z zatwierdzonym wnioskiem o dofinansowanie projektu wnosi wkład własny, składa deklarację wkładu własnego.

51. Beneficjent (lider) odpowiada za prawidłowość rozliczeń z partnerami. Rozliczenia pomiędzy partnerami a beneficjentem (liderem), odbywają się na podstawie zestawienia dokumentów potwierdzających poniesione wydatki, sporządzanego przez poszczególnych partnerów, zgodnie z wzorem stanowiącym załącznik do umowy partnerstwa²¹. Dokumenty przekazywane są w terminie określonym w umowie partnerskiej. Jeżeli partnerzy nie dochowują

---

²⁰ W przypadku, gdy partnerem projektu jest państwowa jednostka budżetowa (PJB), środki na realizację projektu w części, w jakiej ta jednostka odpowiada za projekt, powinny zostać zabezpieczone w ramach limitu wydatków, którym ta PJB dysponuje lub poprzez wystąpienie o uruchomienie rezerwy celowej.

²¹ Rozliczenia partnerów nie polegają na przedstawieniu faktury VAT, ponieważ partnerzy nie realizują usług zleconych przez beneficjenta (lidera) tylko współuczestniczą w realizacji projektu.

tego terminu, dokumenty księgowe mogą być rozliczone w kolejnych okresach rozliczeniowych, przy czym partner będący jednostką sektora finansów publicznych zobowiązany jest do ujęcia każdego wydatku kwalifikowalnego w rozliczeniu w terminie do 3 miesięcy od dnia jego poniesienia (zgodnie z art. 190 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.)).

52. Beneficjent zobowiązany jest do wystąpienia do Instytucji Pośredniczącej / Instytucji Wdrażającej (Instytucji Pośredniczącej II stopnia) z wnioskiem o płatność celem otrzymania środków na dofinansowanie projektu. Beneficjent (lider) składając wniosek o płatność do Instytucji Pośredniczącej / Instytucji Wdrażającej (Instytucji Pośredniczącej II stopnia) przedstawia w tabeli *Zestawienie dokumentów potwierdzających wydatki* poniesione przez siebie oraz wydatki partnerów projektu. W przypadku wątpliwości ze strony Instytucji Pośredniczącej / Instytucji Wdrażającej (Instytucji Pośredniczącej II stopnia), związanych z dokumentami partnerów, udzielają oni – za pośrednictwem Beneficjenta (lidera) – odpowiednich wyjaśnień, umożliwiającym zatwierdzenie wydatków w ramach danego wniosku o płatność.
53. W odniesieniu do kwalifikowalności podatku VAT ponoszonego przez beneficjenta (lidera) i partnerów, podatek ten powinien być ujęty w budżecie projektu jedynie w części odpowiadającej kosztowi podatku VAT, poniesionego przez beneficjenta (lidera) lub partnerów, którzy nie mają prawa jego odzyskania. Natomiast w stosunku do partnerów, którzy mają prawo odzyskiwania VAT, podatek ten nie powinien być wykazywany. Każdy z partnerów składa w tym zakresie odrębne oświadczenie o kwalifikowalności podatku VAT.
54. Przy wydatkowaniu środków w ramach projektu zarówno beneficjent (lider), jak i wszyscy partnerzy, zobowiązani są do stosowania aktualnych *Wytucznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO Kapitał Ludzki*.
55. Zarówno beneficjent (lider), jak i partnerzy, zobowiązani są do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej, umożliwiającej identyfikację poszczególnych operacji księgowych w zakresie tych części projektu, za których realizację odpowiadają.

56. Pozostałe wymogi dotyczące sporządzania rozliczenia projektów wynikają z *Zasad finansowania PO KL*.
57. Beneficjent (lider) może wstrzymać przekazywanie środków na rzecz partnera/ów w przypadku stwierdzenia lub powzięcia uzasadnionego podejrzenia zaistnienia nieprawidłowości w realizowaniu postanowień umowy partnerskiej lub w realizacji zadań, w szczególności w przypadku nieterminowego realizowania zadań, utrudniania kontroli realizacji zadań, dokumentowania realizacji zadań niezgodnie z postanowieniami umowy partnerskiej lub na wniosek instytucji kontrolnych. W przypadku, o którym mowa powyżej, Instytucja Pośrednicząca / Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia) jest informowana przez beneficjenta w formie pisemnej o wstrzymaniu przekazywania środków na rzecz partnera/ów.
58. Beneficjent (lider) i partnerzy zobowiązani są do ujawniania wszelkich przychodów, które powstają w związku z realizacją projektu.
59. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowego wydatkowania środków przez partnerów projektu, środki podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.
60. Beneficjent (lider) i partnerzy są zobowiązani do zachowania trwałości projektu zgodnie z art. 57 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. Urz. UE L 210/25 z dnia 31 lipca 2006 r.) zmienionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 539/2010 z dnia 16 czerwca 2010 r. zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności w odniesieniu do uproszczeń niektórych przepisów oraz w odniesieniu do niektórych przepisów w zakresie zarządzania finansowego (Dz. Urz. UE L 158/1 z dnia 24 czerwca 2010 r.),
61. Zasada trwałości projektu dotyczy tylko i wyłącznie projektów objętych pomocą publiczną i oznacza konieczność utrzymania inwestycji, o ile przepisy dotyczące

pomocy publicznej tak stanowią. Z kolei utrzymanie inwestycji należy rozumieć jako kontynuowanie działalności produkcyjnej w terminie określonym w przepisach dotyczących pomocy publicznej.

62. Partnerzy projektu poddają się kontroli uprawnionych organów na zasadach określonych w programie.

IX. Przepisy przejściowe i końcowe

63. W przypadku projektów systemowych, których wnioski o dofinansowanie, zawierające imienne wskazanie partnerów, zostały złożone do oceny do dnia 20 grudnia 2008 r. (data wejścia życie art. 28a), należy uznać, iż spełniona została przesłanka wspólnego opracowania wniosku przez partnerów. Tym samym przepisy art. 28a ustawy nie znajdują zastosowania do wyboru partnerów w projekcie.
64. W przypadku projektów systemowych, dla których wnioski o dofinansowanie zostały złożone do oceny po 20 grudnia 2008 r. przy wyborze partnerów należy zastosować tryb przewidziany w art. 28a ustawy.
65. W przypadku projektów konkursowych nie stosuje się wymogów art. 28a ustawy odnoszących się do konkursów ogłoszonych przed dniem 20 grudnia 2008 r. Przepis ten wynika z art. 14 ust. 1 *ustawy z dnia 7 listopada 2008 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrażaniem funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności* (Dz. U. Nr 216, poz. 1370).
66. Niniejszy dokument obowiązuje od dnia 1 stycznia 2011 r.

Załącznik nr 1 Wzór minimalnego zakresu umowy partnerskiej na rzecz realizacji Projektu

**- WZÓR -
Umowa partnerska na rzecz realizacji Projektu
«nazwa Projektu»***

Umowa partnerska na rzecz realizacji Projektu ..... w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego, zwana dalej „umową”, zawarta na podstawie art. 28 a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 Nr 84, poz. 712, z późn. zm.) w dniu.....między:

.....
Nazwa instytucji lub organizacji (beneficjenta)

z siedzibą w .....

Adres siedziby

reprezentowaną przez .....

Imię i nazwisko osoby uprawnionej do podejmowania decyzji wiążących (reprezentacji)

zwanym dalej Liderem Partnerstwa

a

.....

Nazwa instytucji lub organizacji (partner)

z siedzibą w .....

Adres siedziby

reprezentowaną przez .....

Imię i nazwisko osoby uprawnionej do podejmowania decyzji wiążących (reprezentacji)

zwaną dalej Partnerem nr 1

a

.....

Nazwa instytucji lub organizacji (partner)

z siedzibą w .....

Adres siedziby

reprezentowaną przez .....

Imię i nazwisko osoby uprawnionej do podejmowania decyzji wiążących (reprezentacji)

zwaną dalej Partnerem nr 2

a

.....

Nazwa instytucji lub organizacji

z siedzibą w .....

Adres siedziby

reprezentowaną przez .....

Imię i nazwisko osoby uprawnionej do podejmowania decyzji wiążących (reprezentacji)

zwaną dalej Partnerem nr 3

* Wzór umowy partnerskiej stanowi wspólne wymagane minimum dla wszystkich Partnerstw; umowa może być rozszerzona o dodatkowe zapisy.

§ 1.

Zakres umowy

1. Ustanawia się partnerstwo na rzecz realizacji Projektu « tytuł Projektu», realizowanego w ramach Priorytetu..... Działania.....Poddziałania..... Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, zwanego dalej „Projektem”.
2. Strony umowy stwierdzają zgodnie, że wskazane w ust. 1 Partnerstwo zostało utworzone w celu realizacji Projektu, którego opis stanowi wniosek o dofinansowanie o numerze KSI.....
3. Umowa określa zasady funkcjonowania Partnerstwa, zasady współpracy Lidera Partnerstwa i Partnerów oraz współpracy między Partnerami przy realizacji Projektu, o którym mowa w ust. 1.
4. Okres realizacji Projektu jest zgodny z okresem wskazanym we wniosku i dotyczy realizacji zadań w ramach Projektu.

§ 2.

Odpowiedzialność Partnerów

Strony umowy ponoszą odpowiedzialność za prawidłową realizację umowy o dofinansowanie Projektu, która zostanie zawarta przez Lidera Partnerstwa z Instytucją Pośredniczącą / Instytucją Wdrażającą (Instytucją Pośredniczącą II stopnia)²².

§ 3.

Zakres odpowiedzialności Lidera

1. Strony stwierdzają zgodnie, że ..... [Nazwa instytucji lub organizacji pełniącej funkcję Lidera Partnerstwa] pełni funkcję Lidera Partnerstwa odpowiedzialnego za:
  - 1) reprezentowanie Partnerów przed Instytucją Pośredniczącą / Instytucją Wdrażającą (Instytucją Pośredniczącą II stopnia);
  - 2) koordynowanie (w tym monitorowanie i nadzorowanie) prawidłowości działań Partnerów przy realizacji zadań, zawartych w Projekcie;
  - 3) zapewnienie udziału Partnerów w podejmowaniu decyzji i realizacji zadań, na zasadach określonych w niniejszej umowie;
  - 4) wsparcie Partnerów w realizacji powierzonych zadań;
  - 5) zapewnienie sprawnego systemu komunikacji z Partnerami, oraz Instytucją Pośredniczącą / Instytucją Wdrażającą (Instytucją Pośredniczącą II stopnia);
  - 6) zapewnienie prawidłowości operacji finansowych, w szczególności poprzez wdrożenie systemu zarządzania i kontroli finansowej Projektu;
  - 7) pozyskiwanie, gromadzenie i archiwizację dokumentacji związanej z realizacją zadań Partnerstwa;
  - 8) przedkładanie wniosków o płatność do Instytucji Pośredniczącej / Instytucji Wdrażającej (Instytucji Pośredniczącej II stopnia) celem rozliczenia wydatków w Projekcie oraz otrzymania środków na dofinansowanie zadań Lidera Partnerstwa i Partnerów;
  - 9) gromadzenie informacji o uczestnikach Projektu i ich przekazywanie do Instytucji Pośredniczącej / Instytucji Wdrażającej (Instytucji Pośredniczącej II stopnia);

---

²² Niepotrzebne skreślić.

- 10) informowanie Instytucji Pośredniczącej / Instytucji Wdrażającej (Instytucji Pośredniczącej II stopnia) o problemach w realizacji Projektu;
  - 11) prowadzenie rejestru udzielanej w ramach Partnerstwa pomocy publicznej na potrzeby monitorowania i kontroli zgodności z zasadami pomocy publicznej.
  - 12) Koordynację działań partnerstwa na rzecz upowszechniania informacji o nim i jego celów.
2. Partnerzy upoważniają Lidera Partnerstwa do reprezentowania Partnerstwa wobec osób trzecich w działaniach związanych z realizacją Projektu w tym do zawarcia w ich imieniu i na ich rzecz umowy o dofinansowanie Projektu z Instytucją Pośredniczącą / Instytucją Wdrażającą (Instytucją Pośredniczącą II stopnia). Zakres upoważnienia został określony w Pełnomocnictwach dla Lidera Partnerstwa do reprezentowania Partnerów stanowiących załącznik nr 1 do niniejszej umowy.
  3. Lider Partnerstwa nie może bez uzyskania uprzedniej zgody Grupy Sterującej, akceptować lub przedstawiać propozycji zmian zakresu Projektu lub warunków jego realizacji.

§ 4.

Zakres zadań Partnerów

1. Wskazani poniżej sygnatariusze umowy pełnią funkcję Partnerów Projektu. Oznacza to, że wszyscy Partnerzy są współrealizującymi Projekt, o którym mowa w § 1 ust. 1 niniejszej umowy, odpowiedzialnymi za realizację jednego lub kilku zadań określonych w Projekcie.
2. Strony ustalają następujący podział zadań między Partnerami :
  - 1) .....
nazwa instytucji lub organizacji pełniącej funkcję Lidera Partnerstwa
 jest odpowiedzialna za realizację następujących zadań określonych w Projekcie
 a).....;
tytuł lub nazwa zadania zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie
 b).....;
tytuł lub nazwa zadania zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie
  - 2) .....
nazwa instytucji lub organizacji – Partnera nr 1
 jest odpowiedzialna za realizację następujących zadań określonych w Projekcie:
 a).....;
tytuł lub nazwa zadania zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie
 b).....;
tytuł lub nazwa zadania zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie
  - 3) .....
nazwa instytucji lub organizacji – Partnera nr 3
 jest odpowiedzialna za realizację następujących zadań w Projekcie:
 a).....;
tytuł lub nazwa zadania zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie
 b).....;
tytuł lub nazwa zadania zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie

3. Lider Partnerstwa i Partnerzy wykonują samodzielnie przyjęte na siebie zadania. Zlecenie części zadań podmiotom nie będącym stroną umowy, zwanym dalej wykonawcami, może dotyczyć jedynie części zadania powierzonego Partnerowi zgodnie z ust. 2, która nie może być wykonana bezpośrednio przez Partnera lub w ramach współpracy między Partnerami.
4. Wykonanie części zadania przez wykonawcę wymaga uprzedniej zgody Lidera Partnerstwa wyrażonej na piśmie na zasadach określonych w projekcie.
5. Partnerzy zapewniają, że wykonawcy będą przestrzegać postanowień umowy oraz odpowiadają przed Liderem Partnerstwa za wszelkie działania lub zaniechania wykonawcy jak za swoje działania lub zaniechania.
6. Zmiany w przydziale zadań do wykonania lub w zakresie i sposobie wykonywania powierzonego Partnerowi zadania wymaga jego zgody, wyrażonej na piśmie.

§ 5.

Obowiązki Partnerów

1. Strony umowy zobowiązane są do :
  - 1) aktywnego uczestnictwa i współpracy w działaniach Partnerstwa mających na celu realizację Projektu, o którym mowa w § 1 ust. 1;
  - 2) informowania celem uzyskania akceptacji Lidera Partnerstwa o planowanych zmianach w zadaniach partnera realizowanych w ramach Projektu;
  - 3) stosowania przyjętego systemu przepływu informacji i komunikacji między Partnerami;
  - 4) udzielania na wniosek Grupy Sterującej informacji i wyjaśnień co do zadań realizowanych w ramach Projektu, w terminie i formie umożliwiającej Liderowi Partnerstwa wywiązanie się z jego obowiązków informacyjnych względem Instytucji Pośredniczącej / Instytucji Wdrażającej (Instytucji Pośredniczącej II stopnia);
  - 5) niezwłocznego informowania Grupy Sterującej o przeszkodach przy realizacji zadań, w tym o ryzyku zaprzestania realizacji zadań;
  - 6) informowania Grupy Sterującej o udziale Partnera w innych projektach finansowanych z funduszy strukturalnych, w tym informowania o wysokości środków przyznanych Partnerowi lub uczestnikom Projektu, które kwalifikują się do pomocy publicznej;
  - 7) poddania się kontroli w zakresie prawidłowej realizacji zadań w Projekcie realizowanej przez Lidera Partnerstwa, Instytucję Pośredniczącą / Instytucję Wdrażającą (Instytucję Pośredniczącą II stopnia) oraz inne uprawnione do kontroli podmioty, w tym:
    - a) wgląd w dokumenty, w tym dokumenty księgowe, związane z realizacją zadań bezpośrednio przez strony umowy lub wykonawców;
    - b) umożliwienie uprawnionym podmiotom przeprowadzenia czynności kontrolnych, w tym dostępu do swojej siedziby i miejsca realizacji zadań bezpośrednio przez strony umowy lub wykonawców;
    - c) informowania uczestników Projektu o obowiązku poddania się czynnościom kontrolnym.
  - 8) udostępniania każdorazowo na wniosek Lidera Partnerstwa lub uprawnionych podmiotów dokumentów lub informacji umożliwiających dokonanie oceny wpływu realizowanych zadań w odniesieniu do celów Projektu i celów Programu;
  - 9) wykorzystania środków finansowych wyłącznie na realizację zadań powierzonych na mocy niniejszej umowy;
  - 10) informowania uczestników Projektu o pochodzeniu środków przeznaczonych na realizację zadań powierzonych na mocy umowy;

- 11) umieszczania logo EFS, PO KL i symbolu UE na materiałach promocyjnych, edukacyjnych, informacyjnych i szkoleniowych związanych z realizacją zadania powierzonego na mocy umowy zgodnie z zasadami określonymi w niniejszej umowie;
- 12) wykorzystywania materiałów informacyjnych i wzorów dokumentów przekazanych przez Lidera Partnerstwa;
- 13) prowadzenia wyodrębnionej ewidencji wydatków Projektu w sposób przejrzysty zgodnie z zasadami określonymi w programie, tak aby możliwa była identyfikacja poszczególnych operacji związanych z Projektem;
- 14) wydatkowania środków zgodnie z przepisami prawa zamówień publicznych lub zasadą konkurencyjności zawartą w umowie o dofinansowanie Projektu, o ile zasada ta ma zastosowanie do Partnerów i Lidera Partnerstwa;
- 15) otwarcia wyodrębnionego rachunku bankowego na środki otrzymane w formie zaliczki/refundacji²³ w ramach Projektu;
- 16) przedstawiania Liderowi informacji finansowych i sprawozdawczych w terminach i formie umożliwiającej przygotowanie wniosków o płatność wymaganych w umowie o dofinansowanie Projektu;
- 17) gromadzenia i archiwizacji dokumentacji Projektu w terminach określonych w umowie.

§ 6.

Personel Partnerstwa

1. Strony umowy zapewnią w realizacji zadań wynikających z umowy udział personelu o odpowiednich kwalifikacjach. Zmiana składu personelu wymaga udzielonej na piśmie zgody Grupy Sterującej.
2. Odmowa wyrażenia zgody na zmianę składu personelu Partnerstwa udzielana jest na piśmie i wymaga uzasadnienia.
3. W przypadku konieczności dokonania zmian w składzie personelu Partnerstwa, strony umowy zobowiązują się do zastąpienia członka Personelu przez osobę o takich samych lub wyższych kwalifikacjach.
4. Jeżeli wobec członka personelu postawiono zarzuty popełnienia przestępstwa, wszczęto postępowanie dyscyplinarne lub przedsięwzięto inne podobne procedury, Partner, który podjął o tym wiadomość zawiadomi niezwłocznie na piśmie Lidera Partnerstwa. W przypadku powzięcia przez Lidera decyzji/żądania o jego usunięciu, zastąpi członka personelu inną osobą z uwzględnieniem ust. 3.
5. Zwiększone koszty realizacji zadań wynikających z umowy związane z ewentualnymi sporami dotyczącymi bezpośrednio lub pośrednio zmiany personelu Partnerstwa nie stanowią kosztów kwalifikowalnych Projektu.

§ 7.

Organizacja wewnętrzna Partnerstwa

1. W celu prawidłowego zarządzania Partnerstwem oraz zapewnienia podejścia partnerskiego w realizacji wskazanego wyżej Projektu, strony ustalają następujący system organizacji wewnętrznej Partnerstwa:

---

²³ W przypadku otrzymywania środków w formie zaliczki partner ma obowiązek otwarcia wyodrębnionego rachunku bankowego.

- .....
 .....
 ..... (w tym ustępie §7 należy opisać przyjęte w ramach Partnerstwa rozwiązania dotyczące organizacji wewnętrznej Partnerstwa. Opis ten powinien zawierać co najmniej wskazanie: struktury organizacyjnej Projektu,; informacje na temat Grupy Sterującej (nazwa, skład, rola i zadania, częstotliwość spotkań, sposób podejmowania decyzji, sposób dokumentowania posiedzeń i podejmowanych decyzji); postanowienia dodatkowe (dotyczy Partnerstw wprowadzających dodatkowe rozwiązania w zakresie organizacji wewnętrznej Partnerstwa, np. dodatkowe ciało doradcze lub rola i zadania Sekretariatu).
2. W celu usprawnienia zarządzania Partnerstwem, strony ustalają następujące sposoby odnośnie rozwiązywania kwestii dotyczących podejmowania decyzji:
    - 1) .....
zasady zarządzania ryzykiem w Partnerstwie
    - 2) .....
zasady rozwiązywania konfliktów
  3. Strony umowy przyjmują następujący system przepływu informacji i komunikacji w ramach Partnerstwa:
    - 1) .....
    - 2) .....
  4. Strony umowy przyjmują następujący sposób oceny realizacji Projektu:
    - 1) ocena realizacji Projektu zostanie przeprowadzona.....
 .....;
nazwa podmiotu zewnętrznego lub Partnera/Partnerów odpowiedzialnych za ocenę Projektu lub opis procedur, które zostaną zastosowane przy wyborze podmiotu zewnętrznego
    - 2) zadania do realizacji w ramach oceny Projektu obejmują:
      - a).....;
      - b).....;
      - c).....
  5. Strony przyjmują następujący system zapewnienia równości szans, w tym równości płci oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych w ramach Partnerstwa
    - 1) .....
sposób rekrutacji Personelu Partnerstwa)
    - 2) .....
system wynagrodzeń i awansów w Partnerstwie
    - 3) .....
zapewnienie możliwości godzenia życia zawodowego i rodzinnego w ramach Partnerstwa
    - 4) .....
sposób monitorowania i ewaluacji polityki równych szans w ramach Partnerstwa
  6. Strony przyjmują następujący system wewnętrznej kontroli finansowej w ramach Partnerstwa:
    - 1).....;
    - 2).....

§ 8.

Zagadnienia finansowe

1. Środki finansowe przekazywane Partnerom przez Lidera Partnerstwa stanowią finansowanie kosztów ponoszonych przez Partnerów w związku z wykonaniem zadań określonych w niniejszej umowie, a nie świadczenie usług na rzecz Lidera Partnerstwa.
2. Strony uzgadniają następujący podział środków finansowych na realizację Projektu w ramach kwoty dofinansowania Projektu w łącznej kwocie nie większej niż ... PLN i stanowiącej nie więcej niż ... % wydatków kwalifikowalnych Projektu:
  - 1) na realizację *zadania/zadań* Lidera Partnerstwa w łącznej kwocie nie większej niż..... PLN;
  - 2) na realizację *zadania/zadań* Partnera nr 1 w łącznej kwocie nie większej niż.... PLN;
  - 3) na realizację *zadania/zadań* Partnera nr 2 w łącznej kwocie nie większej niż .... PLN;
  - 4) na realizację *zadania/zadań* Partnera nr 3 w łącznej kwocie nie większej niż.... PLN.
3. Budżet Lidera Partnerstwa i Partnerów w ramach Projektu, uwzględniający podział środków finansowych na realizację zadań powierzonych Liderowi Partnerstwa i poszczególnym Partnerom, stanowi załącznik nr 2 do umowy.
4. Strony zobowiązują się do wniesienia wkładu własnego zgodnie z wysokością wskazaną w załączniku, o którym mowa w ust. 3. W przypadku niewniesienia wkładu własnego we wskazanej wysokości, kwota dofinansowania, o której mowa w ust 2, może zostać proporcjonalnie obniżona²⁴.
5. Lider Partnerstwa przekazuje Partnerom środki na finansowanie kosztów realizacji zadań, o których mowa w § 4, w formie *zaliczki / refundacji poniesionych wydatków*.
6. W przypadku gdy środki przekazywane są Partnerowi w formie zaliczki, środki przekazywane są na następujący wyodrębniony rachunek bankowy .....²⁵. Odsetki bankowe od środków na wyodrębnionym rachunku Partnera stanowią dochód budżetu państwa i podlegają zwrotowi.
7. Środki na finansowanie kosztów realizacji zadań przekazywane są zgodnie z harmonogramem płatności stanowiącym załącznik nr 3 do niniejszej umowy. Aktualizacja harmonogramu nie wymaga formy aneksu do niniejszej umowy.
8. Przy wydatkowaniu środków w ramach Projektu, strony umowy stosują się do aktualnych *Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO Kapitał Ludzki*.
9. Pierwsza transza zaliczki wypłacana jest Partnerom w wysokości i terminie określonym w harmonogramie płatności, o którym mowa w ust. 7, pod warunkiem wniesienia przez danego Partnera zabezpieczenia, o którym mowa w ust. 15.
10. Strony ustalają następujące warunki przekazania kolejnych transz środków, o których mowa w ust. 5:
  - 1) złożenie przez Partnerów do Lidera Partnerstwa zestawień poniesionych wydatków zgodnie z wzorem stanowiącym załącznik nr 4 do niniejszej umowy oraz wyciągów bankowych rachunku, o którym mowa w ust. 6, w terminie do ... dnia od zakończenia okresu rozliczeniowego, na podstawie których Lider Partnerstwa składa wnioski o płatność do Instytucji Pośredniczącej / Instytucji Wdrażającej (Instytucji Pośredniczącej II stopnia);
  - 2) złożenie informacji o wszystkich uczestnikach zadania/zadań realizowanego/nych przez Partnera;

²⁴ Zapis dotyczy wyłącznie przypadku, gdy w ramach projektu wnoszony jest wkład własny przez Lidera Partnerstwa oraz Partnerów.

²⁵ Należy odpowiednio zmienić w zależności od ilości partnerów otrzymujących środki w formie zaliczki.

- 3) zatwierdzenie zestawienia, o którym mowa w pkt 1, przez Lidera Partnerstwa;
  - 4) dostępność środków na wyodrębnionym rachunku bankowym Projektu Lidera.
11. Na podstawie zatwierdzonych zestawień, o których mowa w ust. 10 pkt 1, Lider Partnerstwa występuje do Instytucji Pośredniczącej / Instytucji Wdrażającej (Instytucji Pośredniczącej II stopnia) z wnioskiem o płatność celem otrzymania środków na dofinansowanie Projektu. W przypadku wątpliwości ze strony Instytucji Pośredniczącej / Instytucji Wdrażającej (Instytucji Pośredniczącej II stopnia) do dokumentów Partnerów, udzielają oni – za pośrednictwem Lidera Partnerstwa – odpowiednich wyjaśnień umożliwiających zatwierdzenie wydatków w ramach danego wniosku o płatność.
  12. Lider Partnerstwa przekazuje płatności Partnerom w terminie nie dłuższym niż 10 dni roboczych od otrzymania środków na rachunek wyodrębniony projektu wynikających z zatwierdzenia przez Instytucję Pośredniczącą / Instytucję Wdrażającą (Instytucję Pośredniczącą II stopnia), wniosku o płatność, o którym mowa w ust. 11.
  13. Wszystkie płatności dokonywane w związku z realizacją Projektu pomiędzy Liderem Partnerstwa lub pomiędzy Partnerami, są dokonywane za pośrednictwem wyodrębnionych dla Projektu rachunków bankowych, pod rygorem nie uznania wydatków za kwalifikowalne.
  14. Lider Partnerstwa może wstrzymać przekazywanie płatności na rzecz Partnera w przypadku stwierdzenia lub powzięcia uzasadnionego podejrzenia zaistnienia nieprawidłowości w realizowaniu postanowień niniejszej umowy lub w realizacji zadań, w szczególności w przypadku nieterminowego realizowania zadań, utrudniania kontroli realizacji zadań, dokumentowania realizacji zadań niezgodnie z postanowieniami niniejszej umowy lub na wniosek instytucji kontrolnych.
  15. Strony postanawiają, że zabezpieczenie prawidłowej realizacji niniejszej umowy jest ustanawiane przez Lidera partnerstwa oraz Partnerów, w części, w jakiej odpowiadają za realizację Projektu²⁶.
  16. Strony zobowiązane są do ujawniania wszelkich przychodów, które powstają w związku z realizacją Projektu.
  17. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowego wydatkowania środków przez Partnerów Projektu, środki podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.
  18. Partner ma obowiązek zachowania zasady trwałości projektu, o której mowa w art. 57 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999. Partner ma obowiązek zachowania trwałości rezultatów zgodnie z Projektem.

§ 9.

Ochrona danych osobowych

1. Lider Partnerstwa powierza Partnerom przetwarzanie danych osobowych w imieniu i na rzecz Instytucji Zarządzającej na warunkach opisanych w niniejszym paragrafie.
2. Przetwarzanie danych osobowych jest dopuszczalne jeżeli osoba, której dane dotyczą wyrazi zgodę na ich przetwarzanie. Niewyrażenie zgody na przetwarzanie danych osobowych jest równoznaczne z brakiem możliwości udzielenia wsparcia w ramach Projektu. Lidera Partnerstwa przekazuje wzór oświadczenia o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych. Oświadczenia przechowuje Partner w swojej siedzibie.

---

²⁶ Nie dotyczy partnerów będących jednostkami sektora finansów publicznych. Należy dostosować do uregulowań przyjętych w ramach danego partnerstwa. Należy również wskazać formy zabezpieczenia składanego przez poszczególne podmioty oraz termin, na jaki zabezpieczenie jest ustanawiane.

3. Partner może powierzyć przetwarzanie danych osobowych podmiotom uczestniczącym w udzieleniu wsparcia, realizacji Projektu, ewaluacji, monitoringu, kontroli i sprawozdawczości w ramach Projektu jedynie wyjątkowo, za pisemną zgodą Instytucji Pośredniczącej / Instytucji Wdrażającej (Instytucji Pośredniczącej II stopnia) i pod warunkiem, że Partner zawrze z podmiotem, któremu powierzono przetwarzanie danych osobowych umowę powierzenia przetwarzania danych osobowych w kształcie zasadniczo zgodnym z postanowieniami niniejszego paragrafu.
4. Partner może umocować podmioty, o których mowa w ust. 3, do wydawania ich pracownikom upoważnień do przetwarzania danych osobowych.
5. Powierzenie przetwarzania danych osobowych Partnerowi następuje wyłącznie w celu wykonania niniejszej umowy i w zakresie określonym w ust. 6.
6. Lider Partnerstwa przekazuje Partnerowi zakres danych osobowych powierzonych do przetwarzania.
7. Przy przetwarzaniu danych osobowych Partner przestrzega zasad wskazanych w niniejszym paragrafie, w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. 2002, Nr 101, poz. 926, z późn. zm.) oraz w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz. U. Nr 100, poz. 1024).
8. Partner, w przypadku przetwarzania powierzonych danych osobowych w systemie informatycznym, zobowiązuje się do przetwarzania ich w systemie informatycznym Podsystem Monitorowania Europejskiego Funduszu Społecznego 2007, który Lider Partnerstwa przekazuje Partnerowi.
9. W stosunkach pomiędzy Liderem Partnerstwa a Partnerem, w tym w celu ustalenia zakresu ewentualnych roszczeń regresowych, wszelką odpowiedzialność, tak wobec osób trzecich, jak i wobec Lidera Partnerstwa, za szkody wynikające z wykorzystania przez Partnera systemu informatycznego innego niż Podsystem Monitorowania Europejskiego Funduszu Społecznego 2007, a które nie powstałyby w przypadku wykorzystania systemu informatycznego Podsystem Monitorowania Europejskiego Funduszu Społecznego 2007, ponosi w całości Partner.
10. Partner przed rozpoczęciem przetwarzania danych osobowych podejmie środki zabezpieczające zbiór danych, o których mowa w art. 36-39 ustawy, o której mowa w ust. 7 oraz w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 7.
11. Do przetwarzania danych osobowych mogą być dopuszczeni jedynie pracownicy Partnera oraz pracownicy podmiotów, o których mowa w ust. 3, posiadający imienne upoważnienie do przetwarzania danych osobowych. Lider Partnerstwa zobowiązuje się do przekazania wzoru upoważnienia do przetwarzania danych osobowych.
12. Partner prowadzi ewidencję pracowników upoważnionych do przetwarzania danych osobowych w związku z wykonywaniem umowy.
13. Partner jest zobowiązany do podjęcia wszelkich kroków służących zachowaniu danych osobowych w tajemnicy przez pracowników mających do nich dostęp..
14. Partner niezwłocznie informuje Lidera Partnerstwa o:
  - 1) wszelkich przypadkach naruszenia tajemnicy danych osobowych lub o ich niewłaściwym użyciu;
  - 2) wszelkich czynnościach z własnym udziałem w sprawach dotyczących ochrony danych osobowych prowadzonych w szczególności przed Generalnym Inspektorem Ochrony Danych Osobowych, urzędami państwowymi, policją lub przed sądem.

15. Partner zobowiązuje się do udzielenia Liderowi Partnerstwa, na każde jego żądanie, informacji na temat przetwarzania wszystkich danych osobowych, a w szczególności niezwłocznego przekazywania informacji o każdym przypadku naruszenia przez niego i jego pracowników obowiązków dotyczących ochrony danych osobowych.
16. Partner umożliwi Liderowi Partnerstwa, Instytucji Pośredniczącej / Instytucji Wdrażającej (Instytucji Pośredniczącej II stopnia), Instytucji Zarządzającej lub podmiotom przez nie upoważnionym, w miejscach, w których są przetwarzane powierzone dane osobowe, dokonanie kontroli zgodności z ustawą, o której mowa w ust. 7 i rozporządzeniem, o którym mowa w ust. 7, oraz z niniejszą umową przetwarzania powierzonych danych osobowych; zawiadomienie o zamiarze przeprowadzenia kontroli powinno być przekazane podmiotowi kontrolowanemu co najmniej 5 dni kalendarzowych przed rozpoczęciem kontroli.
17. W przypadku powzięcia przez Lidera Partnerstwa, Instytucję Pośredniczącą / Instytucję Wdrażającą (Instytucję Pośredniczącą II stopnia) lub Instytucję Zarządzającą wiadomości o rażącym naruszeniu przez Partnera zobowiązań wynikających z ustawy, o której mowa w ust. 7, rozporządzenia, o którym mowa w ust. 7, lub niniejszej umowy, Partner umożliwi Instytucji Pośredniczącej / Instytucji Wdrażającej (Instytucji Pośredniczącej II stopnia) lub Instytucji Zarządzającej dokonanie niezapowiedzianej kontroli, w celu, o którym mowa w ust. 16.
18. Kontrolerzy Lidera Partnerstwa, Instytucji Pośredniczącej / Instytucji Wdrażającej (Instytucji Pośredniczącej II stopnia), Instytucji Zarządzającej lub podmiotów przez nie upoważnionych mają w szczególności prawo:
  - 1) wstępu, w godzinach pracy Partnera, za okazaniem imiennego upoważnienia, do pomieszczenia, w którym jest zlokalizowany zbiór powierzonych do przetwarzania danych osobowych, oraz pomieszczenia, w którym są przetwarzane powierzone dane osobowe poza zbiorem danych osobowych, i przeprowadzenia niezbędnych badań lub innych czynności kontrolnych w celu oceny zgodności przetwarzania danych osobowych z ustawą, rozporządzeniem oraz niniejszą umową;
  - 2) żądać złożenia pisemnych lub ustnych wyjaśnień oraz wzywać i przesłuchiwać pracowników w zakresie niezbędnym do ustalenia stanu faktycznego;
  - 3) wglądu do wszelkich dokumentów i wszelkich danych mających bezpośredni związek z przedmiotem kontroli oraz sporządzania ich kopii;
  - 4) przeprowadzania oględzin urządzeń, nośników oraz systemu informatycznego służącego do przetwarzania danych osobowych.
19. Partner jest zobowiązany do zastosowania się do zaleceń dotyczących poprawy jakości zabezpieczenia danych osobowych oraz sposobu ich przetwarzania sporządzonych w wyniku kontroli przeprowadzonych przez Lidera Partnerstwa, Instytucję Pośredniczącą / Instytucję Wdrażającą (Instytucję Pośredniczącą II stopnia), Instytucję Zarządzającą lub przez podmioty przez nie upoważnione albo przez inne instytucje upoważnione do kontroli na podstawie odrębnych przepisów.

§ 10.

Obowiązki informacyjne

1. Lider Partnerstwa udostępnia Partnerowi obowiązujące logotypy do oznaczania Projektu.
2. Partner zobowiązuje się do umieszczania obowiązujących logotypów na dokumentach dotyczących Projektu, w tym: materiałach promocyjnych, informacyjnych, szkoleniowych i edukacyjnych dotyczących zadań realizowanych w ramach Projektu oraz sprzęcie finansowanym w ramach Projektu zgodnie z wytycznymi, o których mowa w ust. 3.
3. Partner oświadcza, że zapoznał się z treścią *Wytycznych dotyczących oznaczania projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*, które zamieszczone są na stronie internetowej

Instytucji Pośredniczącej / Instytucji Wdrażającej (Instytucji Pośredniczącej II stopnia): [adres strony internetowej] oraz zobowiązuje się podczas realizacji zadań w ramach Projektu przestrzegać określonych w nich reguł informowania o Projekcie i oznaczenia Projektu, tj.:

- a) oznaczenia pomieszczeń, w których prowadzone są zadania w ramach Projektu,
  - b) informowania uczestników projektu o współfinansowaniu Projektu ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego,
  - c) informowania instytucji współpracujących i społeczeństwa o fakcie współfinansowania Projektu z Europejskiego Funduszu Społecznego i osiągniętych rezultatach Projektu.
4. Partner zobowiązuje się do wykorzystania materiałów informacyjnych i wzorów dokumentów udostępnianych przez Lidera Partnerstwa zgodnie z wytycznymi, o których mowa w ust. 3.
  5. Partner udostępnia Liderowi Partnerstwa na potrzeby informacji i promocji Europejskiego Funduszu Społecznego i udziela nieodpłatnie licencji niewyłącznej, obejmującej prawo do korzystania z utworów w postaci: materiałów zdjęciowych, materiałów audio-wizualnych oraz prezentacji dotyczących Projektu.

§ 11.

Obowiązki w zakresie przechowywania dokumentacji

1. Beneficjent zobowiązuje się do przechowywania dokumentacji związanej z realizacją Projektu do dnia 31 grudnia 2020 r. w sposób zapewniający dostępność, poufność i bezpieczeństwo, z zastrzeżeniem ust. 4, oraz do informowania Instytucji Wdrażającej (Instytucji Pośredniczącej II stopnia) o miejscu archiwizacji dokumentów związanych z realizowanym Projektem.
2. W przypadku zmiany miejsca archiwizacji dokumentów oraz w przypadku zawieszenia lub zaprzestania przez Beneficjenta działalności przed terminem, o którym mowa w ust. 1, Beneficjent zobowiązuje się pisemnie poinformować Instytucję Wdrażającą (Instytucję Pośredniczącą II stopnia) o miejscu archiwizacji dokumentów związanych z realizowanym Projektem. Informacja ta jest wymagana w przypadku zmiany miejsca archiwizacji dokumentów w terminie, o którym mowa w ust. 1.
3. W przypadku konieczności przedłużenia terminu, o którym mowa w ust. 1, Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia) powiadomi o tym pisemnie Beneficjenta przed upływem terminu określonego w ust. 1 i 4.
4. Dokumenty dotyczące pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom Beneficjent zobowiązuje się przechowywać przez 10 lat, licząc od dnia jej przyznania, w sposób zapewniający poufność i bezpieczeństwo, o ile Projekt dotyczy pomocy publicznej.

§ 12.

Odpowiedzialność cywilna stron

1. Strony umowy ustalają zgodnie, że nie będą rościć sobie prawa do odszkodowania za szkody poniesione przez strony lub ich personel powstałe na skutek czynności związanych z realizacją umowy, z wyjątkiem szkód powstałych w wyniku winy umyślnej.
2. Strony umowy ponoszą wyłączną odpowiedzialność za wszystkie czynności związane z realizacją powierzonego/ych im zadania/zadań wobec osób trzecich, w tym odpowiedzialność za straty przez nie poniesione w związku z realizacją zadania/zadań lub w związku z odstąpieniem stron od umowy.

§ 13.

Zmiany w umowie

1. Strony umowy mogą zgłaszać propozycje zmian umowy z zastrzeżeniem ust. 2 - 4.
2. Zmiany w umowie, w tym załączników do umowy, mogą nastąpić wyłącznie po ich uprzednim zaakceptowaniu przez Grupę Sterującą.
3. Zmiany w umowie skutkujące koniecznością wprowadzenia zmian w umowie o dofinansowanie Projektu, w tym załączników do umowy o dofinansowanie Projektu mogą zostać wprowadzone wyłącznie w terminie umożliwiającym Liderowi Partnerstwa zachowanie terminów dokonywania zmian określonych w umowie o dofinansowanie Projektu i wymagają zaakceptowania przez Grupę Sterującą.

Zmiany, o których mowa w ust. 3, nie mogą być niezgodne z postanowieniami umowy o dofinansowanie.

§ 14.

Okres obowiązywania umowy

Umowa wchodzi w życie z dniem podpisania.

§ 15.

Rozwiązanie umowy

1. Umowa może zostać rozwiązana przed terminem określonym w umowie o dofinansowanie w następujących przypadkach:
  - 1) na podstawie porozumienia stron, w przypadku wystąpienia okoliczności uniemożliwiających dalsze wykonywanie zobowiązań wynikających z umowy;
  - 2) w przypadku nie uzyskania dofinansowania projektu;
  - 3) w razie rozwiązania umowy o dofinansowanie Projektu przez Instytucję Pośredniczącą / Instytucję Wdrażającą (Instytucję Pośredniczącą II stopnia);
2. Partnerzy mogą, na uzasadniony wniosek Grupy Sterującej, wypowiedzieć umowę jednemu lub większej ilości Partnerów w przypadku rażącego naruszenia obowiązków Partnera wynikających z umowy lub umowy o dofinansowanie Projektu. Strony umowy zobowiązują się do podjęcia negocjacji mających na celu zapewnienie prawidłowej realizacji Projektu, w tym kontynuacji zadania powierzonego Partnerowi, z którym strony rozwiązały umowę. *(w tym ustępie istnieje możliwość wskazania katalogu konkretnych przypadków skutkujących rozwiązaniem umowy).*
3. Partnerzy działając jednomyślnie mogą wypowiedzieć umowę Liderowi Partnerstwa w przypadku rażącego naruszenia przez Lidera Partnerstwa obowiązków wynikających z umowy lub umowy o dofinansowanie Projektu *(w tym ustępie istnieje możliwość wskazania katalogu konkretnych przypadków skutkujących rozwiązaniem umowy z Liderem).*

§ 16.

Postępowanie w sprawach spornych

1. Spory mogące wynikać w związku z realizacją umowy strony będą starały się rozwiązać polubownie za pośrednictwem..... [nazwa Grupy Sterującej]
2. W przypadku niemożności rozstrzygnięcia sporu w trybie określonym w ust. 1, strony ustalają zgodnie, że spór zostanie poddany pod rozstrzygnięcie.....

.....
.....
(należy określić przyjęty przez Partnerstwo tryb rozwiązania sporu, np. sąd powszechny lub sąd polubowny (art. 695-715 kodeksu postępowania cywilnego). W tym punkcie należy uwzględnić rozwiązania obowiązujące Partnerów w poszczególnych Partnerstwach).

§ 17.

Postanowienia dodatkowe

(dotyczy Partnerstw, które przyjmują rozwiązania wykraczające poza wspólne wymagane minimum zakresu przedmiotowego umowy o Partnerstwie)

§ 18.

Postępowanie w sprawach nieuregulowanych niniejszą umową

W sprawach nieuregulowanych umową zastosowanie mają odpowiednie przepisy prawa krajowego i wspólnotowego.

§ 19.

Postanowienia końcowe

Umowę sporządzono w ..... jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.

Załączniki :

1. Pełnomocnictwa dla Lidera Partnerstwa do reprezentowania Partnerów
2. Budżet Projektu z podziałem na Lidera Partnerstwa i Partnerów
3. Harmonogram płatności
4. Wzór zestawienia dokumentów potwierdzających wydatki

Podpisy:

W imieniu Lidera: .....

W imieniu Partnera nr 1: .....

W imieniu Partnera nr 2: .....

W imieniu Partnera nr 3: .....

Załącznik nr 2: Budżet Projektu z podziałem na Lidera Partnerstwa i Partnerów

<i>Podmiot</i>	<i>Kwota dofinansowania</i>	<i>Wkład własny</i>	<i>Łącznie środki podmiotu</i>
Lider			
Partner 1			
Partner 2			
Partner 3			
Łącznie:			

Załącznik nr 3: Harmonogram płatności

Partner 1:

<i>Nr transzy</i>	<i>Kwota zaliczki / refundacji</i>	<i>Okres rozliczeniowy</i>	<i>Kwota wydatków</i>
Transza 1			
Transza 2			
Transza ...			
Łącznie:			

Partner 2:

<i>Nr transzy</i>	<i>Kwota zaliczki / refundacji</i>	<i>Okres rozliczeniowy</i>	<i>Kwota wydatków</i>
Transza 1			
Transza 2			
Transza ...			
Łącznie:			

Partner 3:

<i>Nr transzy</i>	<i>Kwota zaliczki / refundacji</i>	<i>Okres rozliczeniowy</i>	<i>Kwota wydatków</i>
Transza 1			
Transza 2			
Transza ...			
Łącznie:			

Załącznik nr 4 Wzór zestawienia dokumentów potwierdzających wydatki

Zestawienie nr: ..... z dnia .....

Partner: (nazwa lub imię i nazwisko, adres, NIP)

Wydatki za okres:

INFORMACJA FINANSOWA dotycząca wniosku

ZESTAWIENIE DOKUMENTÓW potwierdzających poniesione wydatki objęte wnioskiem

Lp.	nr dokumentu	numer księgowy lub ewidencyjny	data wystawienia dokumentu	data zapłaty	nazwa towaru lub usługi	cross-financing (T/N)	zadania zlecone(T/N)	kwota dokumentu brutto	kwota dokumentu netto	kwota wydatków kwalifikowalnych	w tym VAT	źródło finansowania
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
zadanie 1: (nazwa)												
1												
2												
Zadanie 1 ogółem w PLN:												
zadanie 2: (nazwa)												
3												
Zadanie 2 ogółem w PLN:												
Koszty bezpośrednie ogółem w PLN:												
Zadania zlecone ogółem w PLN:												
Koszty pośrednie*												
4												
...												
...												
...												
Koszty pośrednie ogółem w PLN:												
OGÓŁEM KOSZTY w PLN:												

Opracował:

Zatwierdził:

* W przypadku kosztów pośrednich rozliczanych na podstawie wydatków rzeczywiście poniesionych należy wykazać dokumenty księgowe potwierdzające wydatki poniesione przez partnera. W przypadku gdy koszty pośrednie rozliczane są na podstawie ryczaftu, należy jedynie wypełnić kolumnę 10 i 12.